

FØROYA

SOSIAL DEMOKRATUR

kemur út eina ferd um vikuna og kostar kr. 2.00 + porto um fjórðingsárið.

Brádf. bladsjóri: MARTIN JOENSEN
Prent: A. ØSTER'S

Jákupsstovu við at lýsa hann burtur úr flokkinum, so sárt tað enn fall, tí Føroya javnaðarflokkur hevur risauppgávur at loysa og tess vegna brúk fyri øllum teim ungum kreftum, ið vilja leggja evni og hug til at fremja hesar uppgávur.

Jákup í Jákupsstovu hevur roynt at borið í báturflaka fyri støðu sína við at siga, at loysing ikki liggur longri frá javnaðarmanna stjórnarstøðu enn ríkisstjórnaruppskotið, og at teir javnaðarmenn, ið við fólkakvæðuna greiddu atkvæði fyri ríkisstjórnaruppskötinum til sviku stevnu sína eins nógv og hann, sum greiddi atkvæði fyri loysing.

Hetta er ikki beint.

Fyri tað fyrsta er at siga, at eingin tingmaður av teim 5 hevur brúkt tingmannasess sin at fremja stjórnaruppskotið, men latið várd til einhvønn javnaðarveljara at velja millum loysing ella ríkisstjórnaruppskotið og at teir 5 eins og flokksleiðslan hava tað støðu, at teir valdu javnaðartingmenninir ikki áttu at nýta tingmannamandat sitt til fremjan av ríkisstjórnaruppskötinum, uttan so varð, at teir við einum nýggjum valivórðu valdir til tess.

Fyri tað næsta er tað tó ein munur millum loysing og stjórnaruppskotið, at seinrannevnda byrjar við at siga, at líka sum tað nú stendur Føroyingum í boði at taka loysing, vil tað til eina og hvørja ið standa Føroyingum fritt at taka loysing, um ein meiriluti seinri, sjálvt um teir nú valdu at taka við ríkisstjórnaruppskötinum, skuldi komið til tað ásanann, at loysing var at velja fram um ríkisfelagsskapin við Danir, meðan hitt fyrra — loysingin — kann ikki gerast um aftur.

Ríkisstjórnaruppskotið kundi so státt, um tað varð samtykt, seinri broyttst ella verið avloyst av eini loysing. Tað var soleiðis ikki ein endalig skipan, meðan loysingin er endalig, um hon einaferð er avgjörd.

Jákup í Jákupsstovu er til hetta valið tað sama sum fólkaflokksmenn. Hann og fólkaflokkurin siga eins, at loyst er og loyst skal vera.

Hann, ið velur Jákup í Jákupsstovu ella fólkaflokkin, **velur loysing** — hetta er nú hvørjum manni greitt. Tí kann eingin uttan rein loysingarfólk velja Jákup í Jákupsstovu ella fólkaflokkin.

Meðan tey, ið velja lista C, ið umboðar javnaðar- og gamla sjálvsstýrissamgonguna, velja at verða í ríkisfelagsskapi við Danmark við

fríari og frælsari stjórnarskipan, ið gevur Føroyingum atstøður til óskert sjálfstýri við umboðingar-rætti út eftir.

Ríkisstjórnaruppskotið er felt og burtur úr søguni.

Tað er ikki talan um at fremja hetta uppskot, men at fella vill-manuagerðina, ið loysing má sigast at vera ídag, so óbúin og ófyrir-reikaðir, vit standa.

Men loysingin eigur einans at verða feld við at ynskja at fáa sett í gildi eitt so frælst og sterkt stjórnaruppskot sum tað av javnaðar- og gamla sjálvsstýrissamgonguni framborna.

Tí má hvør veljari, ið ikki er loysingarfólk, velja

LISTA C

p. t. Sandavágur, 22. 10. 46.

P. M. Dam.

JAVNAÐARMENN
STANDIÐ STINNIR!

Tað sæst, at Fólkaflokkssamgongan hevur tað í kvittanum at klúgva Javnaðarflokkin. Hon vil fella Javnaðarmennin við fögnum orðum, fáa teir at svikja sínar oddamenn og so spjæða teir. Tað hevur eydnast henni ymsastaðni, men at vóna er, at Javnaðarmenn fáa eygni sundur og duga at sigga og skilja, at slíkt spilt verður teinum og arbeiðarastettinum til ógagns. Tí hvussu heldur arbeiðarastetturin, at ein stevna, sum heldur allan størkapitalin í síni miðju, kann gerast honum hollur? Hvussu verður hann umboðaður av bankastjóra Petersen og hansara líkum. Og um onkur kensla ótrúgvur fiskimaður ella arbeiðari — teljist har upp í. Hvar fer hann? Hvørur hann ikki millum hesar ráðariku fórararnar, sum hava smurt bæði munn og penn?

Gangið ikki av leiðini, Javnaðarmenn, um teir eyknevna tykkara álitismenn Sambandsmenn. Stór-menn í øðrum londum hava eisini ríkt seg fusturlandsvinir og national-ristar. Men vit hava so at siga aldri funnið tað, at peningamaðurin er so fusturlandskærur, at hann vil doyggja og lata alt fyri føðilandið. Oftast og altíð er hann egoistiskur og verjir egnar interessur. Og í hesum man hin føroyski peningamaðurin vera bróðurin sínum í útheiminum líkur. Vit minnst um allar Sambandsognarmennin, sum fóru yvir í Vinnuflokkin og seinri í Fólkaflokkin.

Mundi tað vera, tí teir so knappliga vóru umvendir til „nationalismuna“, hina føroysku „nationalismu“, sum hinir fátæku Føroyingarir hövdu barst fyr. Vit hugsa ikki.

Farið ikki av fótum, Javnaðarmenn, og svikið ikki tykkara álitismenn. Klúgvíð ikki Javnaðarflokkin!

Veljið Javnaðarmanna-listan!

Sildatunnurnar og Dagblaðið.

Einasta, ið „botn“ hevur av tí, sum hetta margháltiga blaðið Dagblaðið nú ber fram til fólk, eru binar tómu sildatunnurnar hjá Chr. Holm-Jacobsen. Tað eru gitingar um, hvat, ið gerast skuldi við ter.

Summi halda, at Dagblaðið fer at salta tey føroysku „problem“ini í teinum og býta tey út til Føroya fólk í vetur.

Bekendtgørelse Nr. 39

fra

Brændselsnævnet for Færøerne

Det bekendtgøres herved, at alle Bevillinger, der helt eller delvis lyder paa udenlandsk Brændsel, er ugyldige efter Udgangen af Oktober Maaned 1946.

Fra og med 1. November 1946 maa der ikke af Forhandlerne sælges eller afleveres udenlandsk Brændsel, med mindre Forbrugere fremlægger til Afkrøvning nye Bevillinger, der er udstedt herfra den 1. November 1946 eller senere.

Forbrugere, som er i Besiddelse af Bevillinger paa udenlandsk Brændsel, enten alene eller sammen med færoske Kul, maa indsende Bevillinger til Brændselsnævnet. Nye Bevillinger vil derefter blive tilstillet Forbrugere — eller bestemte Forhandlere, hvis dette ønskes af Forbrugere — iden Rækkefølge, hvori de gamle Bevillinger indgaa til Brændselsnævnets Kontor.

BRÆNDELSNÆVNET FOR FÆRØERNE, den 25. Okt. 1946.

E. B.

N. Mortensen.

Mangt er í neyðini nýtt.

Liggjas bóndi Húsgarð tekur til at skriva í Dagblaðið fyri at skava út yvir sín ósiðaða atburð á fundi í Gøtu.

Ja, henda Liggjasar undarliga grein ber á sama borð sum hansara dundur á fundinum: at fara einum mótsöðumanni í at siga sína meining: talifrælsi skal ikki vera fyri hvønn mann her á landi, heldur Liggjas, tað er eyðsæð. Á fundi dundraði hann, so eingin skuldi hoyra, hvat mótsöðumaðurin segði. Í Dagblaðnum sker hann aftur í aftur, fyri at siga frá, at tað var ófyllgjalligt av P. M. Dam at røra við sögu; tað er ikki hvønnsmanns sak at røra við sögu her á landi, tað hava vit leingi varnast; tað hevur bert verið ein klíka, sum seint og tíðliga hevur jabbad við endavendari sögu, líka frá Grims Kambsans dögum.

P. M. Dam talaði á fundinum um smámannsins bardaga móti tí undir-kúgan, ið verið hevur. Her dróg hann dømir fram, og var akkurát komið til, hvussu tað danska stavns-bandið bant tann danska bóndan niður, tað brast kyllið á Liggjas, tí tað reddist hann ivaleyst fyri, at tað skuldi fella nógur orð um, hvussu vorið ið var her heima fyrr á dögum. Men tað skuldi P. M. Dam ta vítað, at tað má hann ikki, tí sögan er ein síða av tí nationala, ið Fólkaflokkurin longu langt síðani hevur vítið monopol uppá. Og Dam skuldi fella tað, at sögan sigur bara alt gott um Føroyingar; her hava allir menn til allar tíðir verið einglar. Nei, men les Dagblaðið gjøgnum tíðirnar. Lat Liggjas og hansara líkar siga tykkum söguna, so siggja tit, at all tað illa í söguni hava danskararnir gjørt, teir hava longu tíðliga í tíðini brotið inn í okkara velsignaða einglaból og gjørt skomun og skaða. — Hetta er tann söga, ið okkara ungdom skal hava og okkara fólk skal lesa í blóðum, øll onnur söga er ófyllgjallskapur.

Men koyr bara á, Liggjas, tað skal vera tygum eitt hart hoyggi at draga at málbláa fólk í Føroyum.

Viðvíkjandi tí, tygum siga, at P. M. Dam í talu síni kastaði skarn eftir forfedrum okkara, so er fyrst tað at siga, at hann segði bert ein söguligan sanneleika, sum í vissum førum, t. d. nærlandi valstriði — interessar okkum ógvuliga nógv. — Hartil kemur, at Dam jó ikki talaði um Føroyingar, men um Danir. — Og fyri tað annað, hvat er tað, at haa forfedrarar? Er tað ikki heldur tað, at brota alla gamla tradisjon enn at siga frá einari lóg, sum hevur verið til fyrr á dögum?

Hugi tygum nú, Liggjas. Halda tygum, at tygum í tygara framferð á nevnda fundi hava hildið nakran arvaðan standard. Mundu tygara nærmastu forfedrar, um teir hövdu verið tilstáðar, hildið, at tygum, meðan tygum róptu og dundraðu, á

hábersligan hátt hevjaðu fornan andsarv. Vit, sum hava livað her í umráðum, vita um bóndur á tygara garði, sum í orðsins bestu meining vóru patriarkar í síni bygd, menn, sum vóru sjálvskrivaðir undan-gongumenn og hvørs hús var góð-tíkið av bygdaflókinum sum bæði handaligt og andaligt miðdepl. Menniskjagóðska, vit og fordragil-heit var teirra eyðkenni. — Liggjas, hevja tygum hesa aðaltradisjon í tygara bygd í dag? — Ja, vit krevja ikki at fáa svar — men tað kundi verið fruktbar, um bæði tygum og fleiri hugsaðu eitt sindur um so-vorðið, aðrenn tit koma fram í al-mennnum blóðum og leggja menn undir at kasta skarn eftir okkara forfedrum.

Nei, latið okkum ikki kalla tað tað móti forfedrunum at tala um eina tíð, ið skapaði lógir, sum álögdu fátækum fólki tænasuskyldu, for-áð teinum giftarmál, lögdu båt-band á og annað meira. Men at kasta alla tradisjon yvir borð og enda afturi á hala, tað er tað móti forfedrunum. — Vel er tíðin skift í størum, men fyri tann skuld hava vit ikki rætt til at sleppa endanum.

Her koma vit so aftur til tað sama, tað sama, sum er so hugstoytt fyri øll hugsandi menniskjur, at tað at vera nationalur sær út til at vera vorið ein orðaleikur, eitt tomt dundur. Tað at pynta seg við knøppum og spennum og hava stør orð á munn, sær út til at vera nóg mikið fyri at ein kann taka patent uppá at vera Føroyingur og rópa háðarorð eftir gróvri hugsandi landsmonnum. Andsinihaldið tykist vera gloymt; tann, ið bæði loysir sær at brota tingfrið, kirkjufrið og fundarfrið í Føroyum, tykist mangan at bera hövðið hegni enn tann, ið eftir föri-muni heldur fornan andsarv í æru og roynir at byggja víðari á tað stóðið, tey undanfarnu lögdu.

Karl.

Lýsing.

Teir nýggju hámarksprisirnir fyri ísfisk, ið komu í gildi í Bretlandi 19. 10. eru at kalla óbroyttir frá fyrr. Undantikið er bert, at nú kostar avhøvdað hýsa 7 sh. 7 d. pr. stone, og avhøvdað longa, brosmá og kongafiskur 5 sh. 9 d. pr. stone. Kalvi, toskur og upsi má ikki avhøvdast.

Ministry of Food boðar frá, at joxyt er at selja í ár upp til 3000 tons av saltfiski í Bretlandi, frá Føroyum.

Tórshavn, 21. 10. 1946.

Útflutningsnevndin.